

HEEMPAD JOURNAAL (HPJ) NR. 53 (11 E JAARGANG – 25 DEC. 2021)

Beste lezers, nog amper een maand geleden kwam het vorige HPJ digitaal bij je binnen. Waarom zo snel met deze? Als Mark Rutte zijn persconferentie kan vervroegen, kunnen wij dat ook. Voor mij is de aanleiding, allereerst, er waren nog zoveel nieuwtjes en wetenswaardigheden blijven liggen, gerelateerd aan winterse omstandigheden. Met wat geluk komt die winter er aan (zie de weerkaart blauw kleuren met een wind die naar het oosten draait). Maar net zoals bij omikron zijn er veel onzekerheden. Frustraties? Begrijpelijk! Wat helpt is schrijven, schrijven, lezen en lezen. Had Mark Rutte een top(kijk)avond met 7 miljoen kijkers. Wij hopen met dit HPJ 500 lezers te bereiken. Stille straten, weinig bezoek, neem de tijd om het HPJ te lezen en deel het met anderen Veel leesplezier.

GOEDE KERSTDAGEN EN EEN GELUKKIG EN GEZOND 2022 TOEGEWENST

Met weinig veel bloemen tellen. Het zat eraan te komen, met stijgende besmettingscijfers voor het nieuw broertje van Corona, Omnikron, hadden we geen aanmeldingen en hebben wij, Miep en Hans, het plan om het samen te doen op een tijdstip dat het ons uitkomt en het weer dat toelaat. Als er toch nog belangstelling is doen we de telling met twee personen (toegestaan) extra op variabele uren tussen 27 en 30 december. We doen dat enkel bij droog en vorstvrij weer. Wil je mee, maak een afspraak: 0172 214775 (Hans v Dam).

Floron's Eindelaars Plantentelling. In het AD van 18-12-2021 stond een artikel hierover met de kop: *Ga je mee ijsbloemen tellen? (Op jacht naar nog bloeiende planten).* Tekst: Monica Wesseling. Vooruitlopend op de periode tussen kerst en Nieuwjaar heb ik een proefronde gedaan op 14-12 en alvast de route bepaald: Spoorbaan Zwarte Pad, Volkstuinen, Coenecoopstrook en Bloemveld Kievitstraat. Op die datum kwam mijn teller op nog 70 soorten. De eerste pech kwam op 17 december, het 'hanepotenveld' aan de Kievitstraat werd gemaaid, met een kwart van de getelde bloemen. De spoorberm is in oktober gemaaid, maar de ongemaaide strook langs het hek laat genoeg moois zien. Bloemen zijn nog op de Coenecoopstrook en op de nog niet winterklaar gemaakte volkstuinen. Als de verwachte vorst geen slagveld maakt kunnen we tussen kerst en Nieuwjaar nog zo'n 40 soorten tellen. Om een indruk te geven welke bloemen we nog kunnen zien: Madelief, Paardenbloem, Paarse- en Witte Dovenetel, Grote brandnetel, Akkergoudsbloem, Bernagie, Dagkoekoeksbloem, Gele kamille, Gewone melkdistel enz.

Vogels vallen uit de lucht tijdens oud en nieuw in Rome (dat was vorig jaar). De oorzaak was waarschijnlijk dat een groep spreeuwen verstoord hun slaapplek verlieten en toen in ander knalvuurwerk terecht kwam, met als vermoedelijke oorzaak dat de harten van schrik stopten met kloppen. Een andere mogelijkheid is dat ze in paniek tegen hoge gebouwen of elektriciteitskabels zijn gevlogen. Een automobilist filmde de vogels die over de hele straat verspreid lagen. Het is beschamend en triest, liet hij via een filmpje op YouTube weten. Dierenrechten organisaties spraken van een ongekende slachting. Denk aan de dieren.

Ondanks vuurwerkverbod (en corona) toch nog 400 gewonden tijdens de jaarwisseling. Dat was vorige jaarwisseling in ons land. We lazen het in het AD van 6-1-2021. Plastisch chirurgen moesten achttien mensen behandelen, waarvan er vijf een hand moeten missen. "Goed nieuws", vorig jaar waren dat er 10. **Wij wensen u allen een veilige jaarwisseling toe en graag met alle zintuigen het nieuwe jaar in.**

Het Groene Hart wordt in de toekomst het Blauwe Hart. Dat is de visie van de Rotterdamse hoogleraar Jan Rotmans, als de bodemdaling en het stijgende zeewater doorgaan en de klimaatdoelen niet worden gehaald. Dat is niet over een paar jaar, maar zo kan het zijn in 2121. Het Groene Hart is dan een blauwe lagune in de Randstad geworden. Een stad als Gouda zal omdijkt moeten worden en de polders komen vol water te staan. Lees het artikel in het AD (18-12-2021) of probeer de documentaire te vinden op CANVAS (B) waar Jan Rotmans uitgebreid verslag deed in de vijfdelige serie *Wat houdt ons tegen?* Het hele verhaal lees je in zijn boek *Omarm de chaos*. Hij schetst daarin een beeld van Nederland in 2121. Het boek staat vol oplossingen hoe we dit scenario nog kunnen afremmen. Jan Rotmans was een der oprichters van Urgenda.

Kan nostalgie terugkeren met oud en nieuw? Geen vuurwerk dit jaar met oud en nieuw? Geef ons de nostalgie terug van vroeger. Laat kerkklokken om middernacht luiden en de scheepstoeters en hoorns een kwartier lang blazen. Blaas de zorgen weg, voorgoed naar het verleden en ga positief het nieuwe jaar in.

Speciaal comité voor vuurwerk nee? Miljoenen euro's blijven weer in de knip door geen vuurwerk te kopen. Wat kunnen we met dat geld doen? Idee: schenken aan goede doelen in zorg en armoede bestrijding. Een warme maaltijd en warm bed voor alle daklozen. Een extra knuffel voor eenzamen en (zieke) kinderen.

Verspreking van mijn favoriete weerman. In februari 2021 werd sneeuw voorspelt door weerman Ed Aldus uit Barendrecht (Radio Rijnmond). "Er komt sneeuw, misschien wel 15 meter, dat wordt een giga sneeuwbal gevecht, een markante weersomslag die ons land lang zal heugen". Gelukkig bleef het bij 15 cm.

Wat vindt de natuur ervan? Bij alle menselijke handelingen bij jezelf afvragen: wat vindt de natuur ervan. Zoek samenwerking, leef in harmonie met de natuur. Hoe deden natuurvolkten dat vroeger? Moet de economie blijven groeien? Moeten we op vliegvakantie? Moet de wereldbevolking blijven groeien? Waarom eigenlijk? Zoek naar stabilisering. Investeer in verdieping en innovatie. Investeer in vrede en gezondheid. Bestrijd honger i.p.v. elkaar. Beperk dingen die het klimaat belasten. Geniet van kleine dingen dichtbij huis. Zoek het geluk en bescherm de natuur. Maak de wereld en jezelf weer gezond.

Muziek is ons andere leven en daar gaan we tijdens onze 'winterslaap' van genieten. Heb je genoeg van al die grijsgedraaide Christmas classics op Sky Radio, of laat de Top 2000 je koud? Hier wat tips: de Greenheart Christmas Mix op de volgende stations en tijden: www.rtvkrimpenerwaard.nl op vr.24/ za.25 en zo.26 dec., telkens van 17.00-18.00 uur. www.studioalphen.nl: 2^e kerstdag: 26 december: 14.00-17.00 uur. Op www.crossroadscountryradio.nl vindt je ook de tijden van ons programma Greenheart Country. Je hoort de mooiste christmas songs in country, celtic, folk en bluegrass style. Met artiesten die je elders niet hoort, zoals Anne Murray, Jim Reeves, Johnny Cash, John Denver, Kingston Trio, Emmylou Harris, Chieftains e.v.a. Sfeervolle, tijdloze muziek vanuit onze huisstudio, samengesteld door Hans, techniek Janny van Dam.

Stadsnatuur in Amsterdam. Nergens is het monitoren beter dan in de hoofdstad. Er staan 10.000 soorten geregistreerd van groot tot micro klein. Een kwart van wat er in heel Nederland voorkomt. Hieronder 800 plantensoorten en 65 vissen. Er zwemmen zehonden in de Amstel en haringen in het IJ (Vroege Vogels).

Zwarte wijk op windmolens. Het zwart verven van één wijk helpt mogelijk tegen vogelaanvaringen. Noors onderzoek heeft uitgewezen dat het aantal botsingen door de zwarte wijk met 70% verminderde. Groningen onderzoekt samen met elektriciteitsbedrijf RWE, en zes andere provincies, of zo'n zwart geverfde wijk in Nederland ook werkt. Als wieken op enige snelheid draaien, vloeien ze in het aanzien samen tot één wazige grijze schijf. Dat brengt vogels in verwarring. Door één wijk zwart te verven wordt dat patroon doorbroken en lijken ze niet meer samen te vloeien, waardoor ze beter zichtbaar zijn. Het Noorse experiment bleek effectief en goedkoop, zonder rendementsverlies van de windturbine. RWE gaat de maatregel uitproberen op zeven turbines in windpark Eemshaven in Groningen. (Bron: Vroege Vogels).

Bevruchten met een kwastje. Een afname van 75% van onze insecten sloeg na een onderzoek in Duitsland in als een ecologische bom. Na de eerste schrik is nu de vraag: hoe krijgen we ze terug. Eigenlijk weten we het allemaal, maar waarom doen we het niet? Biodiversiteit bevorderen, ecologisch maaibeheer, transitie van land- en tuinbouw, uitbannen van gif, duurzaam leven volgens natuurwetten, minder ontbossing. Enzovoort. Kunnen wij dat? Kunnen de wereld heersers dat? Waar wachten we op? Nu veranderen! Het aanleggen van bloemrijke bermen helpt een beetje. Het monitoren van insecten voor verder onderzoek geeft meer kennis maar is niet de oplossing. Wereldwijd zijn de aantallen insecten sterk gedaald, zowel in volume als in biodiversiteit. Geen land ontkomt aan die sterke daling. Als er niet snel wordt ingegrepen eindigen we zoals in sommige gebieden van China. Daar worden fruitbomen met een kwastje bevrucht omdat bestuivers zijn verdwenen. Geen bijen, geen eten, is dat wat toekomstige generaties te wachten staat? Met innovatie, samenwerking en verstand zijn er nog kansen. Doe het voor een leefbare aarde en onszelf.

*Mist is prachtig, waar geen uitzicht is komt inzicht, waar inzicht is ontstaat realiteit (Hans Dorrestein).
Is realiteit zoek dan ontstaat irritatie, doemdenken, achteloosheid en zelfvernietiging (HvD).*

Exoten te lijf met aanpak ecosysteem. Woekerende Japanse duizendknoop, Amerikaanse vogelkers, watercrassula, Amerikaanse rivierkreeft, grote waterteunisbloem en veel meer door de mens veroorzaakte invasieve exoten. Veel beheerders hebben ermee te maken en weten dat bestrijden niet of nauwelijks helpt. Maar wat dan? #Ecosysteemaanpak roept de hulp van de natuur in: door concurrerende inheemse soorten in te schakelen krijgen exoten het moeilijker en zal er t.z.t. een balans ontstaan. Voorbeelden zijn: Japanse bladluizen op duizendknoop; steeds meer predators jagen op rivierkreeft (blauwe reiger, roerdomp, fuut, meerkoet, zilverreiger, meeuwen en meer). Nestkasten en bloemstroken remmen populaties van de eiken processierups. Nieuwe exoten zullen door opwarming ons land bereiken, soms schadelijk, soms aanwinst.

Mollen in het gazon. Het is een teken van een gezonde omgeving met veel bodemdieren, zoals wormen. Door het graven creëren ze een natuurlijk afweer systeem. Grond van molshopen kan je afscheppen en gebruiken voor het verplanten van kamerplanten, en voor zaadbakjes in de groentetuin. Wil je echt van de mollen af, maak dan van het gazon een heestertuin met veel bodembedekkers. Mollen houden niet zo van wortels en gaan dan liever naar de nette tuin van de buurman. Molshopen zie je vooral in de winter, als wormen dieper de grond ingaan. Mollen gaan hen gravende weg achterna. Egaliseer molshopen en zaai er in het voorjaar veldbloemen in, goed voor de biodiversiteit. Mollen eten ook larven van schadelijke insecten, zoals emelten.

Het was een goed slakkenjaar. Waarom moet de mens alles wat hen niet zint willen bestrijden? Toegegeven, een half opgegeten slaplantje in het prille voorjaar is niet prettig. Voor de bloementuin kan je soorten kiezen die minder aantrekkelijk zijn. Ze houden niet van planten met geur en smaak (keukenkruiden). Bieslook, knoflook, oostindische kers en afrikaantjes hebben niet hun voorkeur, het is tweede keus. Zorg voor een egelvriendelijke tuin (bladhoop, takkenril, niet te nette tuin) en ze zullen een deel van de slakken eten. Bij een volle tuin met veel variatie valt slakkenvraat minder op. Cacaodoppen, grind en zand helpt soms een beetje. In een siertuin vol bodembedekkers zal je minder slakken zien, bovendien houden katten van de burens daar ook niet van. Groenten kan je afdekken met fijnmazig gaas, let wel, dat houdt ook bestuivers tegen. Je kunt ze ook handmatig vangen, zoek ze bij een vochtige avond met zaklamp op en gooi ze in een visrijke sloot. Als laatste kan je ook aardig zijn voor slakken en juist die planten neerzetten waar ze gek op zijn. Of brood- en koekkruiden strooien op straat en dan 's avonds genieten van het intieme slakkenleven. Slakken eten ook een deel van de (on)kruiden op van de groentetuin en dat scheelt weer bij het wieden.

Hoe overleven insecten de winter? Lieveheersbeestjes zoeken elkaar op en gaan samen in winterslaap. Ze doen dat in kieren van huizen en schuren, in niet gemaaide ruigten, in een niet winterklaar gemaakte tuin. Ze slapen van november tot februari en komen dan, met de eerste warme zonnestralen uit hun schuilplaats.

Vlinders passen verschillende tactieken toe, afhankelijk van de soort. Aardrupsen overwinteren tussen wortels. Pijlstaarten en heel veel soorten nachtvlinders overwinteren als pop in de grond of onder ruigten. Ook koolwitjes kiezen voor het popstadium, in of nabij schuren, houtstapels of takkenhopen. Liefst in de buurt van de groentetuin. Sleedoorn- en andere pages leggen eitjes met stevig omhulsel die vorst kunnen overleven. Sommige soorten kiezen als vlinder voor de overwintering. Dat zijn o.a. dagpauwoog, gehakkelde aurelia, kleine vos en citroenvlinder. Hun favoriete plekken zijn houtstapels, takkenrillen, schuurtjes en nestkasten. Bij de eerste opwarmende zonnestralen proeven ze de lente, soms al in februari, en zoeken de eerste nectar op krokus en andere bolbloemen. Andere vlinders overwinteren in zuidelijker streken, zoals atalanta en distelvlinder, naar Spanje en Marokko. De atalanta neemt steeds vaker het risico om hier te overwinteren.

Honingbijen houden elkaar warm in de bijenkorf. Hier draait de hele kolonie om de koningin, die bevindt zich in het midden, met kluwen van soms duizenden werksters tegen haar aan. Zo houden ze elkaar warm. De werksters zorgen dat de hele kolonie in leven blijft met de gewonnen honing. Mannetjes gaan dood, zij leveren geen bijdrage meer. De koningin krijgt in het voorjaar voedsel, als de tijd voor eieren leggen is gekomen.

Wespen maken een nieuwe kolonie. De meeste wespen sterven, alleen jonge koninginnen overleven. Zodra de winter voorbij is leggen ze eieren. Als deze uitkomen worden ze opgevoed tot werksters. De koningin zorgt voor een tweede leg, die door de eerste leg nieuwe werksters worden opgevoed, zo ontstaat een nieuwe kolonie. Het weer tijdens de uitvlieg periode van de jonge koninginnen is belangrijk, bij slecht weer overleven velen het niet. Zo ontstaat een wisselend jaar, dit jaar 20% van gemiddeld aantal nesten. Dit was zo'n slecht jaar door het koude voorjaar. Bestrijdt wespennesten alleen als ze écht overlast geven, gun ze hun leven, ze zijn nuttig.

Bladluizen: tactisch eieren bevruchten. Gedurende het jaar planten bladluizen zich ongeslachtelijk voort. De vrouwtjes zijn levendbarend. In de herfst leggen ze eitjes, die pas uitkomen in het voorjaar. Die eieren zijn bevrucht, in het voorjaar komen daar de stammoeders uit die vervolgens zonder bevruchting vrouwelijke luizen kunnen baren. De stammoeders hebben geen vleugels, een deel van de nieuwe luizen hebben die wel. De nieuwe luizen vliegen naar andere planten, waar zij weer nieuwe levende luizen baren. Als het kouder wordt, worden er ook mannetjes gebaard, waarna de vrouwtjes weer bevruchte eieren kunnen leggen. Zo is deze wonderlijke cyclus weer rond. Intussen staan lieveheersbeestjes (en vooral hun larven) weer klaar om de overmatige populaties uit te dunnen. Ook kool- en pimpelmezen staan klaar om hun jongen te voeren met bekken vol kleverige luizen boordevol eiwitten. Spuiten met gif, doe het niet, de natuur zorgt zonder ingrijpen voor evenwicht. Alleen de mens kan dit evenwicht verstoren en daarmee de kwaal erger maken.

Bruine winterjuffer: antivriesvloeistof. Dit insect maakt een antivriesvloeistof aan, waardoor het insect de winter overleeft. Deze libel is de enige soort die als volwassen insect (imago) de winter overleeft. Alle anderen doen dat als larve onder water. Insecten hebben ander bloed dan mensen, zij hebben hemolymfe. Deze stof bevriest niet bij vorst. Er zijn ook vlinders die op deze wijze de winter overleven, zoals de dagpauwoog. *Deze overlevingsstrategieën en meer natuurweetjes kan je vinden op de website van Vroege Vogels.*

Dagvlinders leven op zonne-energie. Als hun ‘natuurlijke batterij’ bijna leeg is gaan ze met wijd uitgestrekte vleugels zitten op muren, tuinmeubilair of gewoon op straat om de laatste zonnestralen op te vangen. Het zijn levensgenieters, na de paring zijn ze klaar en hoeven ze zich enkel vol te eten met nectar of rottend fruit. Vlinders zijn zich niet bewust van hun vader- of moederschap, kennen hun eigen kinderen niet, hoeven niet op te passen, hun kinderen te overhoren. De vlinder is het symbool van vrijheid en blijheid. De schaduwkant is waarom moet zo’n prachtige kleurrijke vlinder dan maar zo kort leven? Van paar weken tot enkele maanden.

Hoe vinden nachtvlinders hun energie? Ook zij leven van zoetheid, er zijn bloemen die ’s nachts een speciale geur geven, zoals de teunisbloem, of kleuren die zich markeren in de duisternis. Hun energie wordt opgewekt door met hun vleugels te trillen. Je kunt dat zien bij enkele dagvliegende nachtvlinders, zoals de gamma-uil en de kolibrivlinder. De overwinteringsstrategie van de nachtvlinders is even variabel als die van de dagvlinders. Als imago kiezen ze voor boomholten, grotten, bunkers, schuren en bouwvallen. Als pop vaak in de grond of tussen ruigten. Enkele soorten doen dat als rups, zoals de aardrups en wilgenhoutrups. Er is nog veel innovatie nodig om te ontdekken hoe wij hun ‘trillende vleugels techniek’ geluidloos kunnen toepassen in onze energiebehoefte. Belangrijk om vlinders te beschermen, want voor zowel dag- en nachtvlinders ziet de toekomst er niet goed uit. Onderzoek en monitoren blijft nodig. Eigenlijk weten we al veel van de oorzaak: stikstof, het klimaat, verstening, bestrijdingsmiddelen, droogte en gebrek aan natuurlint. Ja maar, mijn tuin staat toch vol met bloemen, waarom komen ze niet? Juist, om hetgeen wat hiervoor wordt genoemd.

Gelukkig is er ook goed nieuws. Afgelopen jaar hadden we één probleem minder, droogte. Je zag hoe groen de bermen en duinen waren. Voor het eerst zag ik in Hoek van Holland de wolfsmelkpijstaart. Ik werd er door mijn dochter op attent gemaakt, die zag de rupsen op de zeewolfsmelk. Ook geen gebrek aan de Sint jakobsvlinder. De soorten die van brandnetels afhankelijk zijn deden het ook beter, dagpauwoog, atalanta, gehakkelde aurelia, landkaartje en zelfs de kleine vos was er meer dan andere jaren. De algemene tuinvlinders hadden na enkele droge jaren eindelijk weer een goed jaar. Het scheefbloemwitje zien we steeds vaker, ook de grote vos is weer terug. Meer koninginnenpages, een kleine invasie van rouwmantels. Het staartblauwtje is een nieuwe standvlinder. Het icarusblauwtje, boomblauwtje en bruin blauwtje waren ook dit jaar in onze regio, evenals het oranjepipje en de citroenvlinder. Er was een kleine invasie van de distelvlinder. Goed nieuws? Toch lopen alle getallen langzaam aan terug, ondanks inspanningen van bloemenbermen met inheemse planten.

Heb je dit jaar wat geld overgehouden, bijvoorbeeld doordat je niet naar optredens en festivals kon gaan, of het etentje moest missen, denk dan aan de Vlinderstichting, kost slechts € 30 per jaar. Je draagt bij aan meer onderzoek en krijgt mede als beloning het prachtige kleurrijke kwartaal tijdschrift Vlinders toegestuurd. In het novemnummer staat op de middenpagina een fraaie collage vlinders die tijdens de Nationale Nachtvlinder Nacht in Arboretum Belmonte in Wageningen zijn gezien. Ook veel over libellen in deze uitgave. Je kunt er veel kennis mee opdoen, te gebruiken als Corona en haar nieuwe broertje Omikron ons langer beperken dan ons lief is. Bedenk, de natuur is altijd open en dat begint al bij jou om de hoek. Zorg ervoor dat die groene hoek er is.

Vlinderexplosie tijdens de Tuinvlindertelling. Volle vlinderstruiken, overal gefladder, alles in bloei. Dat beeld domineerde de 2^e helft van de tuinvlindertelling. Tot half juli was het nat en koel, geen lekker vlinderweer. Halverwege juli kwam de omslag: een ware explosie van vlinders! Dankzij de regen stonden de waardplanten er florissant bij, genoeg voedsel voor rupsen. Die verpopten snel en na de weersomslag kwamen alle vlinders in een keer tevoorschijn. Atalanta's waren talrijk, ze kwamen (landelijk) met vele duizenden tevoorschijn. Gevolgd door een golf van dagpauwogen. Toen de telling in augustus voorbij was, kwam de laatste golf met kleine vossen. Atalanta's werden tot eind november nog gezien.

Tuinvlindertelling in cijfers. De top 10 zag er als volgt uit: 1 atalanta/ 2 dagpauwoog/ 3 klein koolwitje/ 4 citroenvlinder/ 5 groot koolwitje/ 6 bruin zandoogje/ 7 klein geaderd witje/ 8 gehakkelde aurelia/ 9 distelvlinder/ 10 kleine vos. Er zijn 10.000 tellingen gedaan; er is in 4100 tuinen geteld (meerdere tellingen per tuin was mogelijk). In totaal zijn er 110.000 vlinders geteld. Gemiddeld aantal vlinders per telling: 10,5; gemiddeld aantal soorten per telling: 3,7. De atalanta werd door 84% van de tellers waargenomen. Was de telling nog een week doorgestaan, dan had het voor de kleine vos gunstiger uitgepakt. Mooi resultaat, maar toch, 30 jaar geleden waren deze getallen heel gewoon. (Bron: Ineke Radstaat, Vlinderstichting/ Nature Today).

De Jaarrond Tuintelling. Heb je de smaak van het tellen te pakken? Doe dan mee aan de Jaarrond Tuintelling, het grootste tuinonderzoek van Nederland. Tel vlinders, vogels, amfibieën en alles wat groeit en beweegt. Kijk op www.tuintelling.nl Een mooie, leerzame bezigheid als veel dingen niet kunnen. De natuur is altijd open! Volgend jaar in juli is de 14^e jaarlijkse tuinvlindertelling. Nu de tijd om je tuin vlindervriendelijk te maken.

Honingbijen in de Biesbos. Naar schatting staan er rond de Biesbos 2000 kasten voor de commerciële imkerij. Dat is veel te veel en dat weten de imkers. Er wordt gewerkt aan een plan voor vergunningen voor 120 kasten. Dan kan de rest als illegaal worden aangerekend en is strafbaar. Hoe dat te controleren is, is het probleem. Kastenvaak staan vaak op privégebied met toestemming en voor een paar potten extra lekkere honing doen sommige mensen een oogje toe. Imkerij is een soort moderne veehouderij en op veel meer plaatsen is regulering nodig. Als we de wilde bij willen redden, dan moet de honingbij in Natura 2000 gebieden geminimaliseerd worden. Imkers zeggen zo vaak dat ze goed zijn voor de natuur, doe dat dan ook allemaal op plekken waar dat hoort: op kwekerijen, in boomgaarden of in eigen tuin. Dat laatste ook in beperkte mate. Wees blij met de wilde bij.

Landbouwgif nekt de bijen in ons land. Onderzoek bevestigt dit vermoeden dat al jaren bestaat. Een cocktail van meerdere insecticiden in de landbouw is veel schadelijker dan gedacht, niet enkel voor bijen, ook voor andere insecten en hun predators. Engelse biologen bevestigen hun onderzoek in Nature (lees het in Trouw). Intussen zijn nieuwe toelatingen voor glyfosaat houdende middelen in ons land weer met vijf jaar verlengd. In Amerika heeft Bayer, onder zware druk, producten voor particulieren op basis van glyfosaat van de markt gehaald. In Nederland zijn producten als Roundup nog makkelijk te vinden en is daar een nieuw product aan toegevoegd: Rodeo Plus, met dezelfde omstreden werkzame stof. Ook heeft het middel Roundup Record een nieuwe toelating gekregen namens het CTGB. Ons advies, gebruik het niet, wij vergiften ook onszelf. *Lees meer: Nieuwe toelatingen voor glyfosaat houdende middelen Bayer- Hortipoint.* (Bron: NL Greenlabel).

Stadsreus is grootste zweefvlieg. Het zal velen niet ontgaan zijn tijdens de vlindertelling. Op de vlinderstruik zag je, behalve vlinders, vaak wespachtige insecten. In mijn verouderd insectenboek niet te vinden: de stadsreus. Het is een imponerende maar onschuldige zweefvlieg, 1 ½ tot 2 centimeter groot. Lijkt op een Europese hoornaar met geel/zwarte tekening. De zweefvlieg komt uit Zuid Europa en was dit jaar veel in tuinen te zien. Het insect plant zich hier voort, de larve is net zo zachtaardig als het imago zelf. De larve leeft in wespennesten, het zijn opruimers van vuil en zijn, voor zover bekend, niet schadelijk voor het wespbroed.

Winterviolen en een aangeharkte tuin. Een keuze voor hen die van netjes houden, niets mis mee. Ik zag die tuinen al in november, passend bij de vaak mooie herenhuizen. Tuin nog niet klaar voor de winter? Dan niets meer aan doen. Insecten en andere dieren zijn in winterslaap. Alles wat nu nog wordt opgeruimd, daarmee verstoor je ook insecten, evenals padden, kikkers en kleine zoogdieren die er hun overwinteringsplek hebben gevonden. Een niet geordende tuin is beter voor het bodemleven, het beschermt planten tegen strenge vorst. Een bedekte bodem droogt niet uit bij vorst en geeft minder erosie bij droge koude wind. En is goed voor de vogels. Een opfrisbeurt voor de tuin, veranderingen, vogel- en vlindervriendelijk inrichten: nu plannen maken! *Samenstelling: Hans van Dam. Verzending: Janny van Dam: janny@countrygazette.nl (25-12-2021).*